

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădețel”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
făruș”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Sîlvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 18 Iulie 1903.

Nr. 29.

Monografii și statistică economică.

Secțiunea economică și ședința plenară a secțiunilor Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român s'au ocupat la 14 Iulie n. a. c. cu chestionarea unui proiect de chestionar pentru *monografiile economice ale comunelor noastre și pentru o statistică economică a tuturor Românilor din patrie.*

Proiectul de chestionar pentru monografii este foarte vast și îmbrăcișează tot ce trebuie adunat și studiat din punct de vedere economic în singuraticile noastre comune.

Acest proiect a fost primit de ședința plenară a secțiunilor ca îndrumare indispensabilă pentru cei-ce se vor apuca să scrie monografiile economice ale comunelor.

Deodată cu chestionarul pentru monografii s'au luat dispozițiile necesare și în scopul unui chestionar pentru adunarea datelor referitoare la o statistică economică a tuturor Românilor din patrie.

Anume se vor culege date referitoare la: agricultură, meserii, industrie, comerț, finanțe, etc.

Până vom publica și noi numitele chestionare în tot cuprinsul lor dăm mai întâiu în cele următoare o parte din expunerea de motive a referentului secțiunii economice a Asociațiunii.

... Secția a chibzuit asupra trebuinței monografiilor economice ale comunelor și asupra unei statistice a tuturor Românilor din țară și a găsit, că facerea lor se impune ca fiind indispensabile pentru studiarea temeinică a situațiunii materiale a poporului nostru și pentru luarea măsurilor trebuincioase în scopul dezvoltării și organizării viitoare a vieții noastre economice.

Toți șcim, că lupta pe terenul economic devine din zi în zi mai impetuoasă și că poporul care nu-și șcie da seamă de situația sa și nu e organizat temeinic — până în cele mai mici detaiuri — decade treptat și ajunge aservit de alții cari au știut să profite de toate împrejurările priincioase pentru a aduna puteri și a se întări.

Un popor, care desconsideră datele statistice, se poate foarte bine asemăna cu o armată angajată în luptă, fără ca să țină seamă de forțele proprii. O astfel de armată trebuie să fie învinsă și tot asemenea și poporul angajat în luptă economică, fără a fi făcut pre-

gătirile necesare pentru această luptă inverșunată și nemiloasă.

Cu deosebire în state cu populațiune mixtă — cum e statul nostru, diferitele naționalități nu se pot nici decum dispensa de o statistică a lor proprie, în care să se reoglindeze situațiunea lor reală, cu toate părțile ei bune și rele.

Ca dovadă în această privință ne poate servi împrejurarea, că deși guvernul nostru a făcut la diferite epoce studii statistice asupra tuturor referințelor din țară — între aceste — și asupra referințelor economice, totuși „*Reuniunea economică transilvană*” maghiară a pornit o acțiune pentru culegerea de date statistice pe cale — cum s'ar dice — particulară.

O asemenea acțiune s'a pornit și în România, anume din partea dlor A. D. Xenopol și A. C. Cuza.

Chiar și numai aceste două exemple, cred că, sunt dovezi suficiente, că punerea la cale a unei statistice economice românesce este pe deplin justificată; cu atât mai mult, că la noi în această direcție nu s'a făcut aproape nimic.

De aceea nici nu avem o iconă barem cât de palidă a situațiunii noastre generale agricole, industriale și comerciale.

Dar am speranță, că chestionarul, de care ne ocupăm, va servi, nu numai la adunarea datelor pentru o statistică economică a tuturor Românilor din țară, ci cu o cale va servi și ca substrat pentru *monografiile economice ale tuturor comunelor noastre.* Din acest punct de vedere importanța chestionarului nostru crește și devine și mai evidentă.

Sarcina de a pune la cale adunarea datelor și de a face o statistică economică a poporului nostru din Ardeal și Ungaria îi revine — fără îndoială — Asociațiunii noastre și îndeosebi *secției sale economice.*

Lucrarea însă, trebuie să recunoașcem, nu e ușoară și ea se va pute face numai cu ajutorul despărțemintelor Asociațiunii și cu concursul oficiilor protopopesci, a preoției, învățătorimeii și altor cărturari din toate comunele cu populațiune românească.

Tipăriturile și toate instrucțiunile necesare vor trebui pregătite cât mai îngrabă, ca deja la toamnă să se poată începe lucrările de conscriere în comune.

Iată acum în liniamente generale chestionarul de care ne ocupăm:

1. Numele *comunei.*
2. Numărul *locuitorilor după naționalitate.*
3. Numărul *locuitorilor după confesiune.*
4. Numărul *locuitorilor după ocupațiune.*

5. Câte jug. cat. de pământ sunt în posesiune românească? Câte jug. au trecut în timp de $\frac{1}{2}$ de secol dela alte neamuri la Români? Și câte dela Români la alte neamuri?

6. Numărul caselor după materialul din care sunt făcute.

7. Numărul edificiilor economice.

8. Numărul animalelor domestice și despre animalele de rase mai nobile.

9. Date referitoare la grădinile proprietarilor și la grădina școlară.

10. Date referitoare la bucatele ce se produc în agrii comune.

11. Date cu privire la fânul și otava ce se produc în fâneațe și cu privire la pășune și ogoară.

12. Despre plantele de nutreț.

13. Date cu privire la vii. Date cu privire la păduri.

14. Intrebări referitoare la școala economică de repetiție.

15. Intrebări referitoare la mașini și unelte agricole.

16. Intrebări referitoare la efectele comasării holarului.

17. Intrebări despre stupi.

18. Intrebări despre frâgari și vermi de mătăsă.

19. Intrebări despre plantațiunile comunale.

20. Intrebări despre portul național.

21. Intrebări despre industria de casă.

22. Intrebări referitoare la lux.

23. Intrebări despre alcoolism.

24. Despre jocul de cărți.

25. Despre patimi și obiceiuri rele și păgubitoare, s. e. sărbători de origine păgână și alte zile de nelucrare, apoi pomenile, ospețele și botezurile costisitoare. Despre cărciume.

26. Intrebări referitoare la tinerii pregătiți în școale sau cursuri economice de specialitate.

27. Dările și aruncurile cum și numărul tinerilor cari sunt în serviciu activ la miliție.

28. Intrebări referitoare la emigrări.

29. Situațiunea generală a populațiunii agricole.

30. Intrebări referitoare la meseriașii din comună cu privire la naționalitate și pe categorii.

31. Intrebări referitoare la industriași și stabilimentele industriale.

32. Intrebări privitoare la comerțianții din comună cu privire la naționalitate și pe categorii.

33. Despre diferitele societăți economice, din cari se înșiră vr'o 17.

34. Despre căturării români în viață, cari i-a dat comuna din sinul său (se înșiră vr'o 20 categorii).

35. Intrebări despre bănci.

36. Intrebări despre biserică.

37. Intrebări despre școală.

38. Intrebări despre boatele cele mai răspândite în popor.

39. Despre socialism.

40. Despre nazarenism, etc.

X.

Puterea capitalului.

Scriitorul englez *Walther Bagehot*, în des citatul și de mulți cetitul său op scris înainte de aceasta cu 30 de ani și intitulat „*Lombard Street*“, ȳice între altele și următoarele:

„Banul englez e un ban ușor de împrumutat. În afaceri de bani englezul are mai mare îndrăzneală decât ori-care dintre națiunile continentului, și chiar

dacă i-ar lipsi îndrăzneala, singur faptul, că banii îi are plasați pe la bănci, face ca folosirea lor să fie mai bună. Un milion în mâna unui singur bancher este o putere foarte mare; bancherul împrumută cui voiesce; cine are lipsă de bani vine la acesta, căci scie sau cel puțin presupune că bancherul are bani. Inșă dacă aceiași sumă împărțită în mai multe părți mici, zace ici-colea, atunci banul nu mai este putere. Nimenea nu scie cine dispune de bani, ca să se adreseze lui. Concentrarea banului la bănci, dacă și nu este unica, dar este totuși principala cauză, că piața engleză de bani este atât de însemnată și puternică și a întrecut cu mult piețele de bani ale altor țeri.“

Aceste cuvinte ale lui *Walther Bagehot* să le luăm la inimă cu deosebire noi, cari vindecându-ne în fine de falsa credință, că am fi țeară săracă de capitaluri, să ne deșteptăm la conștiința, că nu lipsa de capitaluri este boala noastră, ci aceea că nu scim manipula cu capitalul, îl împărțim în părți mici și așa nu-i exploatăm în deajuns puterea. Oare Anglia, în anul înființării *Băncei engleze* la 1694, când statul fu nevoit a contrage un împrumut de 1.200.000 f. st. contra unui procent de 8%, fost-a țeară bogată în capital și oare nu sărăciei de capital în înțelesul nostru este a se atribui, că a dat nascere acelei bănci puternice, care cu timpul a devenit locul de aglomerație a banilor din întreaga lume? Anglia de mult a venit la conștiința că în concentrarea banilor zace puterea capitalului. Franca a urmat exemplul Angliei prin înființarea instituțiunii „*Banque de France*“ abia la 1800, dar totuși destul de curând pentru-ca capitalul concentrat să devină putere și, prin liquidarea cheltuielilor de războiu în anul 1871 în sumă de 5 milioane franci, să mântue țeara de bancrutul politic și financiar.

Dar pentru ilustrarea puterii capitalului nu avem nevoie să ne referim la evenimente așa de epocale, până când și experiențele noastre de toate zilele dovedesc indestul că capitalului devenit putere prin concentrare, avem să îi multămim nu numai toate instituțiunile economice existente, ci și creațiunile culturale. Numai prin aglomerarea numărului la bănci și prin împrumutarea banilor la aceia cari sunt în stare și apti de a-i fructifica, a devenit posibilă dezvoltarea comerțului și a industriei mari precum și potențarea forțelor de producțiune în economia de câmp. Fără concentrarea banilor nu s'ar putea indestuli pretenșiunile de credit ale comunelor și ale statului, nu ar exista căi ferate, căi de comunicațiune, comune, canale, fabrici, mine, telegraf, telefon și toate acelea creațiuni în stil mare, cari stau în ajutorul științei și civilizațiunei. Și cu cât mai multe instituțiuni folositoare ar putea crea țerile mici, dacă adunând capitalurile împrăștiate, ar înmulți puterea de fructificare a acestora. În Ungaria nenumărate milioane zac sau circulă din mână în mână fără ca să fie factori de producțiune. Prin promovarea economisării se trudesce de mai bine de o jumătate de veac se formeze capitaluri mari aceia cari cunosc forța capitalului. S'au ajuns ce e drept frumoase rezultate pe acest teren, inșă nisuița de a ridica starea depunerilor este numai un mijloc și încă mijloc subordinat a concentrării capitalului. Ba putem ȳice că urcarea depunerilor, față de mijloacele moderne ale concentrării capitalului se poate considera ca învechit și țerile în cari în direcțiunea aceasta nici astăzi nu se face altceva, decât se înființează casse de depuneri, acele țeri au rămas cu mult îndărăptul statelor moderne. Ungaria în ceea-ce privesce starea depunerilor fără indoială a ajuns la nivoul pe care stau în pri-

vinta aceasta Anglia și Germania și totuși în privința concentrării capitalului institutele noastre de bani nici nu se apropie măcar de băncile lumesci ale Angliei, Germaniei și Franței.

Dar cum să silim milionul lui Bagehot aflător în mii de mâni ca să se concentreze? Răspunsul este foarte ușor și ne indică un mijloc bine cunoscut, — la noi însă durere numai în teorie. Despre *afacerile de cec și clearing* s'au scris volume întregi, dar până acum nu s'a scos destul la iveală faptul, că ușurarea prin acest mijloc a plăților în ce măsură mare promovează concentrarea și manifestarea puterii capitalului. Dintr'un exemplu simplu va înțelege chiar și laicul însemnătatea, ce o are din acest punct de vedere sistemul modern de cecuri. A. zidescă o casă de locuit prin antreprenorul B. căruia pentru edificare are să-i plătească suma de K. 200,000.— Atât A. cât și B. au deschise conturi giro (cont-curent) la aceeași bancă și A. își achită datoria sa față de B. printr'un cec (mandat de platire), pe baza căruia banca transcrie simplu suma de K 200,000 din contul lui B. B. cu suma transcrisă în favorul său dorește a achita pretensiunile speditorilor C. D. și E., cari asemenea au conturi deschise la banca respectivă; B. le va da cecuri în mărimea pretensiunii lor și așa suma de K 200,000 ajunge în conturile lui C. D. E. etc. În cazul răspândirii sistemului de clearing, plătirile în acest mod ar putea merge tot așa mai departe până în infinit. Suma de K 200,000 împărțită în sume mai mari ori mai mici ajunge în posesiunea a decii de inși, se înțelege că numai pe hârtie, pentru-că de fapt zace în continuu la bancă, respective banca o folosește la trebuințele sale de credit. Și ce experiență la aceasta procedură? Aceea, că *aceiași valoare se fructifică de mai multe ori*. Suma de K 200,000 n'a consumat-o zidirea casei, capitalul aduce în continuu interese, dar aduce venit și casa dela ziua terminării sale.

R. Dunber a calculat că în Germania în anul 1899, prin aplicarea modalității de platire modernă a devenit de prisos mișcarea din loc a unei sume de 4678 milioane mărci, ceea-ce însemnează, că cele 4678 milioane mărci investite în diferite întreprinderi n'au fost legate, nici consumate de întreprinderile respective, ci în același timp acest capital mare a figurat în jurul altor multe, întreprinderi. „The Bankers Clearing-Louse“ din Londra, a mijlocit în anul 1902 compensarea a 10029 milioane f. st. prin mandate de platire, fără ca pentru acoperirea pretensiunilor reciproce să se fi mișcat măcar un singur penny din loc.

Principala noastră datorință astăzi nu mai este stringerea cu groșița a depunerilor, ci aceea ca să dezvoltăm și popularisăm cât mai mult sistemul modern de platire. E greșită părerea, că pentru susținerea circulației de giro sunt chemate numai băncile mari, pentru-că modalitatea de platire a clienților săi și-o poate aranja pe baza aceasta, chiar și cel mai mic institut de bani, cu alte cuvinte, fie-care bancă în cercul său de activitate poate fi un clearing-house de sine stătător. Este foarte natural că pentru ajungerea acestor scopuri trebuie organizate pe altă basă institutele noastre, în primul rând trebuie puse în fruntea lor oameni moderni, oameni de specialitate.

(După „Magyar Pénzügy“).

—u.

Expozițiunea Asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor.

Asociațiunea română pentru înaintarea și răspândirea științelor va ține în București în decursul lunii Septembrie al doilea congres anual.

Cu această ocaziune va avea loc și o *Expozițiune culturală* cu caracter științific îmbrățișând în același timp și aplicațiunile industriale ale științelor.

Expozițiunea va dura o lună, va fi deschisă la 19 Octobrie.

Expozițiunea va cuprinde diferitele obiecte ce sunt în legătură cu lucrările Congresului.

Scopul înființării acestei expozițiuni este ca atât guvernul țării cât și opiniunea publică să-și poată da seamă, în mod mai practic și mai amănunțit, despre mișcarea culturală și în genere și despre lucrările făcute în institutele și laboratoriele statului sau ale particularilor.

Industriei chimice i-s'a lăsat cu deosebire un câmp întins pentru a se pute manifesta în mod larg și aceasta din două puncte de vedere:

1. Pentru a se arăta legătura strânsă ce există între învățământul teoretic universitar și special și între lucrările industriale.

2. Pentru a se accentua mai mult dorința profesorilor facultăților de științe, cari urmăresc ideea de a se da învățământului universitar din țară posibilitatea unei îndrumări în sensul aplicațiunilor directe de care se simte așa de mare nevoie.

Mai rezultă, că absolvenții facultăților române de științe vor pute în acest mod, fără a părăsi țara, deși nu sunt în țară politehnice, să-și poată găsi mijloace de viață și în afară de cariera profesorală.

Guvernul țării a înțeles atât de bine scopul urmat de Asociațiunea română încât a binevoit a aproba și a lua sub scutul său organizarea expozițiunii.

Delegații asociațiunii rezidenți din București s'au întrunit mai de multe-ori și au întocmit lucrările pentru fie-care secțiune în parte.

În mai multe din aceste secțiuni, afară de chestiunile ce se vor prezenta la congres, s'au stabilit și chestiuni de un interes deosebit care vor fi puse în discuțiune și chestiuni pentru care au fost însărcinate anumite persoane spre a le prezenta.

Pentru Iași, dl profesor universitar P. Poni, fost ministru și primul president al Asociațiunii din Iunie 1902, a avut bunăvoința de a primi să supravegheze și să organizeze tot ce privește partea pe care va lua-o a doua capitală a țării la această expozițiune.

Iată cari sunt secțiunile ce vor funcționa în raport cu care va urma să aibă loc și distribuirea obiectelor în sinul expozițiunii.

Secț. I. Matematica și fizica cu aplicațiunile lor. Se vor expune publicațiunile autorilor și societăților, revistele speciale, etc.

Aparatele cu cari s'au făcut demonstrațiuni nouă vor funcționa.

Secț. II. Chimia cu aplicațiunile sale.

Se vor expune toate lucrările făcute în laboratoarele de chimie.

De asemenea lucrările făcute în fabricile de iarbă de pușcă, chibrituri, tutun, acid sulfuric, îngrășăminte chimice, săpunuri, luminări de stearină, tăbăcărie, produse farmaceutice, vaxuri, petrolu, benzină, oleiuri grele, parafină, etc.

Tot aici vor intra apele mineralizate artificiale, conservele alimentare, fabricile de oțet, spirt, bere, precum și de zahăr, glucoză, scrobeală, ceramică, sticlărie, hârtie, materii colorante și smalturi etc.

Sect. III. Mineralogia, petrografia și geologia.

Se vor expune rocele, mineralele și principalele fosile aflate în țară, punând în evidență cu deosebire pe acele ce sunt sau pot fi exploatate de stat sau de particulari.

Biuroul geologic, serviciul de mine dela ministerul domeniilor, regia monop. statului precum și minele statului și ale particularilor, ca carierele de piatră și până la minele de antracit, vor expune în această secțiune.

Sect. IV. Botanica, zoologia și fiziologia.

Se vor expune eșantioanele noue ale faunei și florei române determinate fie în cabinetele catedrelor speciale, fie la muzeele statului, la pescăriile într'un mod deosebit.

Sect. V. Geniul civil și militar.

Se vor expune planuri, fotografii, sau în proporțiuni reduse lucrările cele mai importante făcute pe diferitele ministere, de orașe, de ingineri sau arhitecți pentru lucrări particulare.

Sect. VI. Medicina umană, veterinară, farmacia și dentistica.

Se vor expune afară de publicațiunile speciale, mulagiri, fotografii, aquarele sau piese conservate în diferite moduri.

Tot aici se vor expune instrumentele construite în țară sau lucrări relative la proteza dentară, făcute în atelierele din țară, preparatele farmaceutice, precum și tot ce privește îngrijirea bolnavilor și mai ales a celor spitalizați.

Eforturile spitalicesci, administrațiile stațiunilor balneare sau ale sanatoriilor, vor putea expune planuri, fotografii, ape minerale și ori-ce publicațiuni relative la această specialitate.

Sect. VII. Agricultură și silvicultură.

Se vor expune, afară de lucrările speciale și grafice numai produsele introduse din nou sau acele ce au fost analizate sau obținute printr'o cultură specială sau în vederea utilității îngrășămintelor.

Se vor prezenta planuri de împădurire, amenajare etc.

Școalele speciale vor prezenta tot ce privește programele și rezultatele obținute.

Ministerul domeniilor și agriculturii, precum și administrația domeniilor coroanei, vor prezenta publicațiunile speciale și produsele lor.

Sect. VIII. Geografia.

Pe lângă lucrările particulare sau școlare, vor lua o parte deosebită: Societatea geografică română și institutul topografic militar, însărcinat cu confecționarea hărții României.

Sect. IX. Științele sociale și economice.

Se vor expune în această secțiune publicațiunile speciale, fotografii, tablouri, grafice, etc.

Sect. X. Colecțiunile particulare.

Aceasta este o secțiune numai pentru expozițiune, tinzând a da un loc de onoare particularilor, cari cu multe greutate și sacrificii se ocupă cu chestiuni științifice și cu colectarea obiectelor ce studiază.

Din fericire, în țară sunt mai multe persoane cari au promis concursul lor.

Sect. XI. Cărțile didactice.

Această secțiune va putea funcționa și ca o secțiune a congresului.

Se vor expune în ea toate cărțile ce au fost întrebuințate în școlile noastre cel puțin de la 1864 de când datează prima lege a învățământului în România și până în prezent.

Sect. XII. Secțiunea retrospectivă, relativă la dezvoltarea culturală a României și cu deosebire pe terenul științific.

Chestiunea luxului.

Intr'un înțeles general luxul este forma sub care se manifestează vanitatea omenească și care are tot-d'auna de scop ostentațiunea.

Economia politică nu-l blamează decât când înseamnă gustul exagerat al fastului sau când se rezolvă în cheltuieli improductive ce iau un caracter ruinător. În acest din urmă sens se poate dice că luxul este curat relativ.

Un lucrător, consumând la masa sa vinuri delicate și stridii, face consumațiune de lux, care nu se poate numi astfel când e vorba de un o bogat. Datoria unui om cu minte este a căuta să-și claseze cheltuielile după chiar ordinea necesității lor. În astă privință bunul simț și conștiința fie-căruia aduc — după casurile individuale — mai multă lumină decât regulile precise ce știința ar căuta să stabilească.

Precum se vede știința nu condamnă luxul în mod absolut. A-l condamna astfel este a dori reînnoirea omenirii la starea de sălbătăcie.

Economiștii au probat că în loc de a se perverti, instinctul luxului se înobilează și se purifică prin efectul civilizării.

Pe de altă parte, progresul transformează și cu și în consumațiuni comune multe lucruri cari la origine constituiau niște consumațiuni de lux. În fine perspectiva satisfacțiunilor luxului lucrează ca stimulente asupra celor cari produc, cu alte cuvinte luxul are influența asupra salariilor, căci cei bogați caută să-și sporească veniturile pentru a înmulți numărul satisfacțiunilor luxoase și, prin această tendință ei furnizează mai multă muncă.

Luxul excesiv sau risipa trebuiesc însă condamnate, căci știința e mai indulgentă pentru avariție decât pentru prodigalitate, totuși a voi să limităm consumațiunile personale la strictul necesar, este a vroii mediocritatea industrială, descoronarea civilizării, sacrificiul celor mai legitime sau celor mai nobile bucurii.

Risipa este un viciu direct dăunător și celui care e dominat de dinsa și familiei sale.

Cheltuețele nesăbuite sunt mai atâtău condamnabile când, în loc de a fi fost făcute din venit, sunt făcute din capital, căci atunci ele au neajunsul de a compromite viitorul. Trebuie pe urmă să fim severi pentru cheltuețile excesive — chiar dacă sunt făcute din veniturile viagere — fiind-că ele împedecă formarea, prin cruțare, a unui fond de prevedere, tot-de-una necesar în vederea eventualităților nenorocite, ca boala îndelungată, moarte, etc. etc.

După „Studii de Econ. polit. și finanțe“
de N. Idieru. +

REVISTA FINANCIARĂ.

Situățiunea.

Sibiu, 16 Iulie 1903.

Cererea de bani e minimală pe toate piețele și astfel îndată ce se simte undeva nevoie de numărare, capitalurile inundează piața respectivă. De present se aglomerează numărare în Germania, dar nu capital străin, ci propriu care se întoarce din străinătate. Deoarece în Anglia, cererea a scăzut și mai mult, politica financiară a băncii engleze nu mai caută a împedea emigrarea capitalurilor străine, singur în America mai sunt plasate capitaluri europene în mare cantitate; după indiciile mai recente însă va scădea și acolo cererea.

Pe piața internă față de ofertă abundentă cererea a fost neînsemnată. Altă dată pe timpul acesta se începea deja acuirarea de numărare pentru exportul de cereale, pe când în anul curent abia se văd oare-cari semne de mișcare. În genere este mare lipsă de schimb comercial. Cererile de medio la Banca austro-ungară abia au fost de 4¹/₂ milioane față de 12 milioane scadente. O mică creștere a discountului încă s'a observat, dar aceea n'are decât o valoare momentană, astfel discountul privat s'a urcat la 2³/₄%, pentru cambiile de portfel la 3³/₄%.

Pe piețele externe medio de asemenea a produs puțină fermentare.

AGRICULTURĂ.

Situățiunea agricolă.

În Ungaria. Situațiunea agricolă la 10 Iulie a. c. a fost prezentată de ministerul de agricultură ung. în modul următor: În primele zile din luna Iulie s'a continuat timpul favorabil început pe la sfârșitul lunii trecute. În unele locuri ferbințele și uscăciunea au cauzat stricăciune indeosebi bucatelor în stadiul coacerii, făcând să rămână îndărăt în desvoltare. La 7 Iulie au început ploii în toată țara, însoțite de vânturi, așa că aerul s'a răcit și timpul a luat caracter tomatnic. Ploile împreunate cu furtuni și grindină au cauzat pagube mari în toate regiunile țării, indeosebi în regiunile muntoase, unde părăiele și riurile exundând au înecat teritoriile extinse. Au suferit stricăciuni mari nu numai bucatele și ierburile, ci și nutrețul adunat în clăi. Secțiunea hidrografică a constatat că în regiunea nordestică și norvestică ploile au ajuns punctul de culminațiune, în unele locuri l'au chiar trecut. Au fost ploii mari și în regiunile ostice și sudostice ale țării, cum și în regiunea dincolo de Dunăre și cu puține excepțiuni și pe Alföld. În toate aceste regiuni cerealele au fost calcate rău. În prima decadă a lunii lucrările agricole au stagnat și situațiunea recoltelor din țară s'a deteriorat mult față de situațiunea de mai înainte, atât în ce se referă la cantitatea cât și la calitatea recoltelor. De altă parte a ajuns la coacere și orzul și în unele locuri și ovėsul, astfel că la această dată toate cerealele sunt de secerat în același timp.

Plantelor de săpat ploile au făcut mai puține stricăciuni; totuși și aceste au suferit în unele locuri. Aceeași se poate dice în general și despre celelalte plante.

În urma timpului nefavorabil din prima decadă a lunii prospectele recoltei grăului de toamnă, a sêcării și indoiturilor sunt mai nefavorabile de cum se spera la 20 Iunie, de asemenea și prospectele recoltei orzului și ovėsului au scăzut.

La 10 Iulie situațiunea era evaluată astfel:

	Teritoriul cultivat în jug.	Media recoltei per jug. cat. în măși metr.	Recolta an. 1903 în măși metr.	Recolta an. 1902 în măși metr.
Grâu . .	5 794,378	6.73	39.038,800	46.507,113
Starea la 20 Iunie .	"	6.76	39.270,000	—
Sêcară și indoituri .	1.941,000	6.04	11.723,300	13.606,722
Starea la 20 Iunie .	"	6.12	11.891,800	—
Orz . .	1.828,300	6.78	12.399,200	13.575,100
Starea la 20 Iunie .	"	6.75	12.347,600	—
Ovês . .	1.756,800	6.38	11.212,800	12.019,477
Starea la 20 Iunie .	"	6.33	11.120,900	—

Rapița s'a recoltat și treerat. Resultatul e foarte slab.

Cucuruzul s'a recules în cea mai mare parte a țării. Cucuruzele îngălbinite sunt puține. nesăpate asemenea.

Cu puține excepțiuni cartofii se desvoltă bine. Numai în locurile mai aședate au început să putrezească.

Legumile, păstăioasele și diferitele soiuri de varză prosperează bine, asemenea cănepa, inul și tutunul; iar meiul și hemeiul prosperează foarte bine, nu mai puțin napii de nutreț și de zăhar.

A doua și a treia cositură a trifoiului și lufernei, cum și căratul lor au fost împedecate prin ploii și au suferit în privința calitativă. Unde aceste plante au fost necesite s'au desvoltat foarte bine, asemenea și iarba din livezi și pășuni. Calitatea fênelui cosit în această decadă a suferit mult.

În vii sunt prospecte de recoltă mijlocie. Poamele tomatice stau bine. Merele, perele, prunele și nucile vor da — precum se speră — recoltă bună.

În România situațiunea agricolă este bună. Ploile au cauzat pagube în unele județe. Secerișul a început în toate județele. Se speră o recoltă mai bună atât din punctul de vedere al cantității cât și din cel al calității. Orzurile și oveșele se presentă foarte satisfăcător; de asemenea și porumburile.

În Rusia ploile în timpul din urmă au fost nefavorabile sêmênăturilor; tot asemenea și în Italia și Spania.

În Germania și Belgia perspectivele s'au îmbunătățit sub influința timpului mai favorabil.

În Franca și Anglia timpul a fost favorabil recoltelor.

În Statele-Unite se speră o recoltă de circa 253.750,000 hectolitri față de 236 milioane în anul precedent.

În Canada recolta grăului va fi foarte bună.

DIN REUNIUNI.

Din secțiunea economică a „Astrei”. În ședințele sale ținute în 14 Iulie n. a. c. secțiunea economică, între altele:

1. A ales referent al său pe dl Romul Simu și a propus ședinței plenare să aleagă membru ordinar al secțiunii pe dl I. A. de Preda, avocat în Sibiu, care a și intrunit în plen totalitatea voturilor.

2. Referentul secțiunii a prezentat un proiect de chestionar pentru „Monografiile economice ale comunităților” și altul pentru o „Statistică economică a țărilor Românilor din țară”, despre cari tratăm și la alt loc al numărului de ați al „Rev. Econ”.

3. S'a prezentat scrisoarea de data Blaj 10 Iulie 1903 a dlui profesor Ioan F. Negruțiu prin care

oferă spre tipărire în ediția Asociațiunii disertațiunile sale ținute în adunările cercuale ale desp. Blaj al Asociațiunii, și anume:

- a) disertațiunea despre „Grădina de legumi“;
 b) cea despre „Cultura cucuruzului și a grăului“;
 c) în fine cea despre: „Împărțirea, lucrarea și îngrijirea unei moșii după comasare“.

Referentul secțiunii, care a studiat disertațiunile de sub punctele a) și b), constată, că atât operatul despre „Grădina de legumi“ cât și cel despre „Cultura cucuruzului și a grăului“ sunt lucrări de mare însemnătate pentru poporul nostru. Ele sunt tratate cu pricepere, într'o limbă bună populară și întrunesc astfel toate condițiile ce se cer pentru scrierile destinate a se publica în „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Impregiurarea, că disertațiunile acestea au fost publicate în I ediție, nu detrage nimica din meritul chestiei; căci disertațiunile au fost ținute în adunările cercuale ale unui desp. al Asociațiunii și au fost publicate în editura aceluia despărțământ (Blaj) într'un număr mai mic de exemplare, care e aproape epuizat.

Publicându-le acum Asociațiunea în a doua ediție, cărțile vor pute fi răspândite în cercuri mai largi, făcând servicii prețioase poporului, și cu atât mai mult de oare-ce li s'au făcut mai multe îmbunătățiri: prin introducerea în text a mai multor ilustrațiuni și planuri și prin întocmirea lor astfel, ca să se poată folosi și în școalele de fete și în cele economice de repetițiune.

Aceste publicațiuni au fost deci primite în proprietatea și editura Asociațiunii pe lângă condițiile deja stabilite pentru scrierile ce se publică în „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Iar în ce privește elaboratul de sub c) se decide a fi rugat dl Negruțiu să-l înainteze Asociațiunii pentru a fi censurat și eventual aprobat de secțiunea economică.

s.

CRONICA.

Popularisarea circulațiunii Cassei de păstrare postală. Conform unei ordinațiuni recente a ministrului de comerț, cu începere dela 1 August a. c. *depositul inatacabil* al participanților la afacerile de cec și clearing ale Cassei de păstrare postale se reduce dela *K 200— la K 100—*. Scopul acestei reduceri este a face accesibilă instituțiunea cassei de păstrare postale și existențelor economice mai mici.

*

Quota. După-ce legislativele celor două țări dualiste n'au putut ajunge la înțelegere cu privire la proporțiunea în care au să participe fie-care din ele la cheltuielile comune ale monarhiei, Majestatea Sa, prin prea înaltul rescript dela 1 Iulie a. c. a fixat quota, pe timpul dela 1 Iulie 1903 până la 30 Iunie 1904 cu $33\frac{3}{4}\%$ pentru Ungaria și $66\frac{1}{4}\%$ pentru Austria.

*

Datoria flotantă de stat. La finea lunei Iunie a. c. au mai fost în circulațiune note de stat à fl. 5, în sumă de fl. 1.404,860— și note de stat à fl. 50— în sumă de fl. 354,750, în total fl. 1.759,610, care sumă este a se răscumpera în conformitate cu art. de lege XXXI din 1899 pe spesele comune ale celor două țări dualiste. Prin urmare în Iunie a. c. s'au răscumpărat și nimic note de stat à fl. 5 în sumă de fl. 257,465, și note de stat à fl. 50 în sumă de fl. 70,051.

*

Reducerea taxelor de monetisare. Din incidentul pertractărilor Băncii austro-ungare pentru începerea plăților în număr s'a pus în vedere din partea celor două guverne și o reducere a taxelor de monetisare. *Taxa de K 4 de pân'acum, pro 1 kgr. aur curat, se va reduce la K 2.*

†

BIBLIOGRAFIE.

Legea comunală (art. XXII: 1886). *Ediția II., revădită de nou și înăvuită* cu

- a) decisiunile principiale aduse în decursul anilor din partea forului suprem administrativ (Közizgatási biróság);
 b) un extras — referitor la afacerile comunale și din comună — din articolul de lege 26 din 1896 (despre: Közizgatási biróság);
 c) un extras — referitor la afacerile interne comunale — din ordinațiunea ministrului de interne, Nr. 126,000/1902, de *Pavel Rotariu*, avocat în Timișoara. Prețul 1 coroană + 5 fil. porto postal. Timișoara, Tipografia Sud-ungară (Toma D. Csirovits) 1903. Publicațiunea se extinde pe 164 pag. form. 8° și o recomandăm ca o carte folositoare pentru toți cărturarii, cari se interesează de bunul mers al afacerilor comunale și doresc a-și cunoaște drepturile și datorințele în raport cu comuna.

Advocatul poporului, foaie juridică-administrativă. Anul renascerii I (III). Redacțiunea și administrațiunea: Timișoara-Fabric (Kis zsák-uteza Nr. 5). Apare în fie-care lună la 1-ma st. v. Editor și redactor responsabil *P. Rotariu*, avocat. Abonamentul: pe an 6 cor., pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor. În străinătate: pe an 8 cor., pe $\frac{1}{2}$ an 4 cor.

Numărul de probă (1) tratează după rubricile: condițiile de abonament și cătră onor. cetitori: — *Statul* (formarea sa). *Despre procese* (invățături practice). *Despre testament* (după art. de lege 16 din 1876). *Instrucțiunea ministrului de interne Nr. 6888/I—c./1903 referitoare la extradarea informațiunilor familiare.* Diverse întrebări juridice.

În seceta de publicațiuni juridice românești această revistă va face de sigur bune servicii publicului nostru și de dorit ar fi să-și găsiască intrarea în fie-care comună românească.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 15 Iulie 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . . .	7-15— 7-65
„ „ Tisa	„ „ „ „ . . .	7-30— 7-85
„ „ Pesta	„ „ „ „ . . .	7-15— 7-80
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „ . . .	7-15— 7-75
„ „ Bacica	„ „ „ „ . . .	7-15— 7-65
Secară	„ „ „ „ . . .	6-00— 6-20
Orz	„ „ „ „ . . .	5-50— 5-90
Ovės	„ „ „ „ . . .	5-55— 5-80
Porumb	„ „ „ „ . . .	6-20— 6-45
Rapiță	„ „ „ „ . . .	11-00— 11-40
Uutură de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . . .	64-50
Slănină (clisă)	„ „ „ „ . . .	57-50— 60—

Bursa de București.

Cursul din 14 Iulie 1903.

Renta amort. 1881 de $5\frac{0}{100}$	vinde Lei	100 $\frac{1}{4}$
„ „ 1892 $5\frac{0}{100}$	„ „	100
„ „ 274 mil. $4\frac{0}{100}$	„ „	88 $\frac{1}{2}$
„ „ 1898 $4\frac{0}{100}$	„ „	88
Fonciare rurale $5\frac{0}{100}$	„ „	99 $\frac{1}{4}$
„ „ $4\frac{0}{100}$	„ „	89
Scris. fonc. urb. București $5\frac{0}{100}$	„ „	90 $\frac{3}{8}$
„ „ Iași	„ „	84

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București.

Călimănesci.

Băile Călimănesci sunt situate pe marginea Oltului, la extremitatea n.-vestică a satului Călimănesci, din plaiul Cozia, jud. Vilcea.

Stabilimentul dela Călimănesci, conținând hotelul, clădirea băilor, instalația mecanică și casa administrației și a poștei, este așezat sub stîncile de conglomerat ale dealului Pișolea, acoperit cu o frumoasă pădure de fag, cu un început de plantație de pin.

Hotelul posedă 153 camere mobilate, un salon spațios special în care se dă în fie-care Duminică câte un bal, o cafenea cu biliard cu diferite jocuri de distracție, o sală de lectură cu diferite jurnale din țară și străinătate, precum și o sală spațioasă pentru restaurant. Toate aceste săli și coridoare sunt luminate cu electricitate.

Clădirea băilor, în comunicație directă cu hotelul, are 40 cabine de băi, și o sală de așteptare. Fie-care cabină, posedă câte o baie făcută în beton și captușită cu sticlă. Tot în această clădire se află o baie cu abur alături de o sală de dușe, avînd diferite dușe: ecosez, piston și cerc.

În fața stabilimentului este grădina engleză, loc de preumblare unde cântă muzica de trei ori pe zi.

Grădina este legată cu un parc plantat cu pini și brazi, străbătut de alee umbrite pe unde se sue atât în pădurea mare cât și la drumul ce duce prin pădure la sorginta Căciulata. În fața stabilimentului se află frumoasa insulă Ostrovul, încunjurată de apa Oltului, acoperit de pădure seculară și străbătut de alee în toate direcțiile. Grădina, parcul și ostrovul sunt iluminate cu electricitate.

Apa minerală pentru băi, analizată de mai mulți chimiști, este mai bogată în constitutive de sulf de cât cele mai renumite ape ale stațiunilor din Europa ca: Aachen, Aix-les bains, Barège, Baden, Pistyan, Töplitz, Mehadia, etc.

Afecțiunile tratate cu mult succes din aceste băi sunt: Reumatismul, Sifilisul, Scrofulosa, Artrita, Boalele de piele, etc.

Apa minerală de beut, este apa dela izvorul Nr. 6, o excelentă apă purgativă, vindecă cu succes: boalele de ficat, boalele aparatului digestiv în special și respirator, al sistemului nervos și anemia. — Această apă trimisă la expoziția din Bruxelles 1898, a căpătat medalia de aur, ca fiind una din cele mai bune ape purgative din Europa.

Căciulata.

Dintre apele minerale ce există în România este incontestabil cea mai bună apa sorgintei Căciulata.

Căciulata este situată la Nord de stațiunea Balneară Călimănesci la o distanță de 2½ klm. Un drum ce se construiesc prin pădure va face ca balnearii din Călimănesci să parcurgă această distanță printr'un loc umbrit și o poziție pitorească.

Apa de Căciulata datorese marea și incontestabila sa reputație minunatelor succese ce s'au obținut de 50 de ani încoace. Ea este fără rivală în tratamentul și vindecarea bolnavilor cari suferă de *piatră, colici nefretici, gută, boalele căilor urinare, de gravelă ficat, colici hepatice* ș. a.

Analisa apei de Căciulata făcută în străinătate și de distinși chimiști români, arată că în 10,000 părți apă se găsesc substanțele specificate mai jos în proporțiile următoare:

Carbonate.	Cloruri.
de fer 0,0013	de potasiu 0,3316
de magneziu 0,2995	de sodiu 0,2995
de calce 1,9864	de litiu 0,0090
de sodiu 0,0377	de magneziu 0,1074
	de calciu 0,3983
Sulfai.	Azotați.
de barit 0,0063	de potasă 0,0154
de calce 0,9954	

fosfați de calce 0,0089, silicie 0,0116, anhidrite carbonice combinate 1,0434, anhidrite carbonice libere 2,2450, hidrogen sulf. liber 0,5860, temperatura la ori-ce epocă 12° cent., densitatea 1,00119.

Apa de Căciulata se întrebunțează la beut tot atât de bine și la domiciliu ca și la sorginta. Cel mai mare număr de clienți cari fac cură de Căciulata cu apa cumpărată în sticle, pot să ateste eficacitatea acestei ape fără concurență în lumea întreagă, pentru vindecarea boalelor arătate mai sus, când această apă este bună chiar la domiciliu.

Avantajul apei de Căciulata este că nu se alterează prin transport.

Cine vrea să aibă această apă, poate să facă comandă la administratorul băilor Călimănesci, trimițând recepisa casei de depuneri după prețurile arătate mai jos.

1000 sticle de câte un litru în lădi costă 450 lei, una ladă cu 100 sticle 50 lei, una ladă 50 sticle 26 lei, 25 sticle în ladă 14 lei. Costul se înțelege predat în gara Jiblea. Transportul pe linia ferată privesc pe cumpărător, cu un rabat de 50% după tarif.

Sticlele se primesc înapoi în preț de 15 bani bucata.